Mondialisation.ca
Centre de recherche sur la mondialisation

Neke su žrtve jednakije od drugih

Par Stefan Karganović

Analyses: THE BALKANS

Mondialisation.ca, 14 février 2011
14 février 2011

Стефан Карганович [1]: У јануару ове године обележена је осамнаеста годишњица напада на српско село Кравицу који су извеле муслиманске снаге из Сребренице под командом Насера Орића на дан православног Божића, 7 јануара 1993. године. Неколико десетина житеља тог села били су побијени за време напада, преостало српско становништво било је принуђено да се повуче на сигурно, а велики број кућа био је спаљен, опљачкан и уништен током неколико недеља колико је Кравица провела под присилном окупацијом суседа из оближње Сребренице. На страну учене расправе о томе ко је изазвао рат у Босни и Херцеговини; на људском плану напад на село Кравицу и покољ и изгон њених житеља што је уследило представља злочин, исто као што је разарање Дрездена и масовно убијање његових грађана, без икакве војничке сврхе и на самом крају Другог светског рата, такође било злочин.

Став многих западних установа, па чак и удружења која се баве заштитом људских права, према уништењу Кравице пуно нам говори о њиховом поштењу. Истовремено, то нам помаже и да боље схватимо неодустајну скепсу српске јавности када је у питању западна праведност. Искористићемо годишњицу Кравице да у вези са тиме наведемо неколико примера.

[1] Поводом изрицања 2006. године ослобађајуће пресуде Насеру Орићу, муслиманском господару рата из Сребренице, позната међународна организација која надгледа поштовање људских права широм света, Human Rights Watch [HRW],[2] огласила се са следећим коментаром у вези са Кравицом. Ево шта о Кравици HRW каже у саопштењу објављеном 11 јула 2006. године:

“Ултра националистичка Српска радикална странка предузела је агресивну кампању да би доказала да су Муслимани починили на хиљаде злочина против Срба у региону. Сврха те кампање било је да умањи значај злочина из јула 1995. године, и у Србији је било многих који су спремно прихватили ту верзију историје.“

Али као што се из Орићеве пресуде јасно види, чињенице не подржавају тезу о еквивалентности. Као пример могли би се узети догађаји у селу Кравица на дан православног Божића, 7 јануара 1993. године. Наводно убијање десетина Срба и разарање њихових домова често се користи у Србији као кључан доказ гнусних злочина које су муслиманске снаге починиле у околини Сребренице. У самој ствари, у пресуди Орићу се потврђује да су у време напада у селу биле присутне војне снаге босанских Срба.“[3]

Човек пада у искушење да упита: на који начин HRW схвата свој основни задатак? Јели то да усмерава пажњу на кршење људских права, или да се о њима надмудрује?

Присуство војних снага босанских Срба, чак и да је тачно, нити би представљало изненађење нити би изискивало извињења са обзиром на претходну седмомесечну кампању разарања и убијања коју су муслиманске снаге из Сребренице водиле против околних српских села. Али и да је тако то уопште не амнестира Human Right Watch од обавезе да се позабави судбином цивилног становништва Кравице за време Божићног напада и да извршиоце „позове на одговорност," баш као што у излагању своје мисије обећава да ће учинити.

[2] Нажалост, Уједињене Нације су биле подједнако неискрене у свом ставу према нападима на српска села око Сребренице. У Извештају Генералног секретара УН о „Паду Сребренице" од 1999. године читамо следеће:

"Срби су непрекидно преувеличавали обим препада из Сребренице и то су користили као изговор за спровођење њиховог главног ратног циља: да створе географски повезану и етнички чисту територију дуж обале Дрине док би истовремено ослободили своје снаге за коришћење у операцијама у другим пределима земље."[4]

Али као и у коментару HRW, и ова анализа се врти у круг. Чак и да је нагађање о српским ратним циљевима утемељено, као организација која делује у складу са хуманом и мирољубивом мисијом, УН има обавезу да заузме јасан став када је у питању убијање и малтретирање цивила, зато што су то особе које по међународном праву уживају заштиту чак и када припадају етнички „погрешној" скупини. Чак када би аргумента ради допустили да је обим муслиманских препада из Сребренице био „преувеличан," нешто је ипак морало да се догоди да би се могло преувеличавати. Има ли УН ишта морално релевантно да каже у вези са чињеничним језгром тих „преувеличаних" српских извештаја? Да ли те невине људске жртве за њих имају икакву апсолутну вредност? Очигледно – не.

[3] Пресуда Међународног кривичног суда за бившу Југославију у Хагу изречена у предмету Насера Орића, где напад на Кравицу игра истакнуту улогу, била је такође врло контрапродуктивна ако је имала за циљ да српској јавности улије поверење у рад међународних установа. У вези са нападом на Кравицу, његовом позадином и последицама, ево надреалних констатација тог претресног већа МКТБЈ:

« Борбе су постале учесталије у децембру 1992. и почетком јануара 1993 када су босански Срби извршили напад на босанске Муслимане, углавном из правца Кравице и Јежестице. У раним јутарњим часовима 7 јануара 1993, што је за Православне Божићни дан, босански Муслимани напали су Кравицу, Јежестицу и Шиљковиће. [пар. 662] Убедљиви докази наводе на закључак да је сеоска стража имала подршку ВРС и да су њени припадници после борби које су се водиле током лета 1992. добијали војну подршку, укључујући наоружање и обуку. Знатна количина оружја и муниције била је ускладиштена у Кравици и Шиљковићима. Поред тога, било је доказа да су, поред сеоске страже, у околини били присутни и припадници војски Србије и босанских Срба. [пар. 664,665] Судско веће не може да изведе закључак да је [рушење домова у Кравици] нешто што би се искључиво могло приписати босанским Муслиманима. Докази нису јасни у погледу броја домова које су уништили босански Муслимани за разлику од оних које су уништили босански Срби. У светлу те неизвесности, претресно веће стоји на становишту да уништавање имовине у Кравици између 7. и 8. јануара 1993. године не задовољава елементе 'безобзирног разарања градова, насеља и села' које није изазвано војном нуждом. [пар. 671] » [5]

Ако оставимо по страни наводне дилеме већа о томе колики део штете причињене сопственом селу отпада на босанске Србе, услед чега се суд налази у немогућности да ратни злочин „безобзирног разарања“ припише Муслиманима који су Кравицу напали, из овога јасно произилази да веће врло неблагонаклоно разматра чињеницу да је у селу било оружја и муниције као и „српско и босанско српско војно присуство“ у околини. Да је село било сасвим разоружано и остављено без одбране, да ли би то помогло већу да донесе закључак да је Кравица, ипак, била девастирана противно законима и обичајима рата и без најмањег привида војне нужде?

Али да поставимо далеко важније питање: да ли српске цивилне жртве Кравице, колико год да их је било, уопште завређују пажњу већа?

[4] Формално јесте тачно да у својим разматрањима веће не може да излази изван оквира оптужнице и да су његови закључци ограничени на доказни материјал који му је био предочен током суђења. Али то је уједно и један од главних разлога зашто је пресуда која би одговарала Насеру Орићу била предодређена унапред, чак и пре отпочињања судског процеса. Оптужница је Орића теретила за само мали део његових стварних злочина. То је као да је 1945. Хитлер био ухапшен и у Нирнбергу изведен пред суд да одговара за саобраћајне прекршаје. Било би за очекивати под таквим околностима да би скоро сигурно био ослобођен или да би му била досуђена нека смешна глоба, па чак и то условно. То је у суштини била пресуда која је била објављена Насеру Орићу.

Тривијализација оптужнице у предмету Орић био је један од ефикасних метода помоћу којег је тужилаштво настојало да избегне непријатну перспективу упоредног истраживања злочина које су обе стране починиле у Сребреници. Други, подједнако ефикасан метод, било је да се појам српских жртава (у конкретном случају у Кравици) дефинише на начин којим се обесмишљава.

Начин како тај систем функционише подробно и са похвалном дозом отворености описује дугогодишњи порт-парол Хашког тужилаштва, Флоренс Артман, на једној од својих недељних конференција за штампу:[6]

« Пре свега, тужилаштво је увек врло обазриво када користи реч ‘жртва’. Лица која су погинула током борбених дејстава као припадници војних или полицијских формација не могу се сматрати жртвама у склопу кривичне истраге на начин као што су то жртве ратног злочина, на пример особе које су биле погубљене по кратком поступку.”

То је потпуно фер и представља тачан сажетак релевантних начела. У продужетку, Артманова подиже „човека од сламе“ да би га затим лакше могла срушити:

“Пре него што пређем на целокупну област Подриња, што обухвата барем општине Сребреница, Братунац, Власеницу и Скелане, желела бих да прокоментаришем разне цифре које се распрострањују у вези са нападом на Кравицу у јануару 1993. године. Цифре које се односе на стотине жртава или где се тврди да је свих 353 становника било ‘скоро у потпуности побијено’не одражавају стварност.“

Али нико није ни очекивао да ће тужилаштво против Орића, или било кога другог, подићи оптужницу која се не би темељила на реалним цифрама. Према томе, за какве би се цифре уопште могло рећи да су реалне када се говори о жртвама села

Кравица?

“Током напада Армије БиХ на Кравицу, Јежестицу, Оправдиће, Мандиће и насеља у околини (шири рејон Кравице) 7. и 8. јануара 1993. године, 43 лица је било убијено према подацима којима ми располажемо. Наша истрага показује да су тринаесторо од четрдесет троје очигледно били цивилна лица. Наши се закључци поклапају са војним извештајима Братуначке бригаде у вези са борбеним губицима, а које тужилаштво узима за врло поуздане зато што су то интерни извештаји ВРС.“

Али чак и ако би се сагласили да је укупан број српских жртава могуће спустити на 13, то је и даље ратни злочин и неко и даље мора да одговара за њихову смрт. Задатак је тужилаштва МКТБЈ да управо то обезбеди. Каква је сврха суђења ако се на крају не утврди ничија кривица? Али то је баш оно што се догодило у МКТБЈ у овом предмету.

“За цео тај регион,” наставила је своје излагање госпођа Артман, “т.ј. за општине Сребреница, Братунац, Власеница и Скелани, српске власти су раније тврдиле да је око 1,400 особа било убијено као последица дејствовања Армије БиХ у периоду од маја 1992. до марта 1995, док се Сребреница налазила под контролом Насера Орића. Цифра се сада повисила на 3,500 побијених Срба. Ова цифра мора да је надувана. Ако пођемо од речи ‘жртва’ како смо је мало пре дефинисали, ове цифре једноставно не одражавају стварност.”

Подразумева се да и жртве и починиоци на свим странама треба да буду идентификовани на најпрецизнији могући начин. Госпођа Артман је заиста у праву када каже да треба критички мотрити да не би били заведени „надуваним“ бројкама. Неке од прегрејаних цифара свакако да би требало одбацити, али то се не односи једино на цифре које износе Срби. Цифра од 8,000 погубљених заробљеника коју истичу Муслимани, коју је усвојило тужилаштво, и коју је без правих доказа потврдило веће МКТБЈ, морала би се пажљиво преиспитати такође да би се утврдило у којој мери она „одражава стварност.“ Одбијање да се то учини представљало би чин врхунског лицемерја.

Овај кратак преглед, који полази од случаја разореног и десеткованог српског села Кравица, јасно показује да се третман српских жртава – чак и након умањивања на бројчано занемарљиву меру – ипак своди на пародију правде. То је ситуација коју парафразирани Орвел описује на најбољи начин: неке жртве су једнакије (у конкретном случају мање једнаке) од других.

Лицемерни резони западних « правника » и хуманитарних душебрижника за систематско умањивање и ниподаштавање српских жртава Кравице довољни су да шокирају сваку нормалну савест. Да би димензије њиховог безобразлука биле још упечатљивије, вредно би било проучити овај документат, извештај Скупштини БиХ од 1996 године генерала Расима Делића, начелника генералштаба Армије БиХ за време рата. Делић јасно каже (с. 3) да су у „демилитаризовану“ Сребреницу укупно убацили 23 тоне наоружања и (с. 4) износи списак тих илегалних пошиљки по категоријама. Ако неколико пушака у Кравици оправдава покољ из 1993 године, онда, по тој истој логици, шта би се могло рећи за ово драматично пост фестум признање у односу на догађаје из јула 1995?

Овај документат није непознат Хашком трибуналу. Он се налази у електронској бази

података Трибунала и заведен је под редним бројем 01854595.

SKUPSTINA RBIH – VOJNI IZVJE_TAJ O RAZLOZIMA PADA SREBRENICE.PDF

Стефан Каргановић је Председник холандске НВО „Историјски пројекат Сребреница“

[1] Аутор је предсдедник холандске невладине организације Историјски пројекат Сребреница.

[2] Они су сами себе описали као „једну од водећих светских независних организација која је посвећена одбрани и заштити људских права. Усмеравајући међународну пажњу тамо где се људска права крше, ми делујемо као заступници угњетених и позивамо угњетаче на одговорност за њихове злочине.“ http://www.hrw.org/en/about

[3] http://www.scribd.com/doc/31231969/Naser-Oric-Srebrenica-Genocide-and-Serbian-Lies

[4] Report of the Secretary-General pursuant to General Assembly resolution 53/35, The Fall of Srebrenica, section: B, par. 479

[5] Сви наведени параграфи налазе се у првостепеној пресуди Насеру Орићу.

[6] ICTY Weekly Press Briefing,: 06.07.2005.

La source originale de cet article est Mondialisation.ca
Copyright © Stefan Karganović, Mondialisation.ca, 2011

Articles Par : Stefan Karganović

Avis de non-responsabilité : Les opinions exprimées dans cet article n'engagent que le ou les auteurs. Le Centre de recherche sur la mondialisation se dégage de toute responsabilité concernant le contenu de cet article et ne sera pas tenu responsable pour des erreurs ou informations incorrectes ou inexactes.

Le Centre de recherche sur la mondialisation (CRM) accorde la permission de reproduire la version intégrale ou des extraits d'articles du site Mondialisation.ca sur des sites de médias alternatifs. La source de l'article, l'adresse url ainsi qu'un hyperlien vers l'article original du CRM doivent être indiqués. Une note de droit d'auteur (copyright) doit également être indiquée.

Pour publier des articles de Mondialisation.ca en format papier ou autre, y compris les sites Internet commerciaux, contactez: media@globalresearch.ca

Mondialisation.ca contient du matériel protégé par le droit d'auteur, dont le détenteur n'a pas toujours autorisé l'utilisation. Nous mettons ce matériel à la disposition de nos lecteurs en vertu du principe "d'utilisation équitable", dans le but d'améliorer la compréhension des enjeux politiques, économiques et sociaux. Tout le matériel mis en ligne sur ce site est à but non lucratif. Il est mis à la disposition de tous ceux qui s'y intéressent dans le but de faire de la recherche ainsi qu'à des fins éducatives. Si vous désirez utiliser du matériel protégé par le droit d'auteur pour des raisons autres que "l'utilisation équitable", vous devez demander la permission au détenteur du droit d'auteur.

Contact média: media@globalresearch.ca